

Budgetunderlag 2024–2026

Innehåll

1	Åklagarmyndighetens förslag.....	3
2	Långsiktiga satsningar för att möta brottsutvecklingen	4
3	Utgångsläge.....	6
4	Förväntat inflöde m.m.....	7
5	En åklagares arbetsdag.....	10
6	Tillkommande uppgifter	12
7	Förstärkt kärnverksamhet och kompetens.....	15
8	Kostnadseffektivisering.....	19
9	Konsekvenserna vid annan finansiering.....	20
10	Finansiering.....	22

Åklagarmyndighetens budgetunderlag 2024–2026
ÅM2023-614
1 mars 2023

1 Åklagarmyndighetens förslag

I enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag lämnar Åklagarmyndigheten budgetunderlag för räkenskapsåren 2024–2026.

Budgetunderlaget omfattar anslag 1:3, Åklagarmyndigheten (ramanslag), inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet samt medel som Åklagarmyndigheten disponerar under anslag 1:1 Biståndsverksamhet, inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Åklagarmyndigheten föreslår att

- anslaget höjs enligt budgetproposition 2022/23:1 för perioden 2024-25 samt med 50 miljoner kr 2026, samt att
- låneramen ska uppgå till 190 miljoner kronor för 2024–2026 för nödvändiga investeringar.

2 Långsiktiga satsningar för att möta brottsutvecklingen

Vi måste möta den eskalerande våldsvågen: sprängningar, skjutningar och annan gängkriminalitet. Vi måste även fortsätta att med stor kraft bekämpa bl.a. brott i parrelation, sexualbrott, brott mot barn och hedersrelaterade brott. Det handlar om allvarlig brottslighet. Dessutom ser vi en ökande komplexitet i många brott, vilket försvårar utredningsarbetet och kräver mer resurser.

Utifrån aktuell omvärldspåverkan har Åklagarmyndigheten som högsta prioritet att långsiktigt öka förmågan att leverera på vårt uppdrag. Vi ska förbättra vår utredning och lagföring, samt öka återtagandet av brottsvinster. Vår ambition ligger helt i linje med de ökade budgetanslag vi fått de senaste åren och aviserade ökningarna även för kommande två år. Vi ska leverera mera.

För att lyckas behöver vi ha en fortsatt hög tillväxttakt. Planen är att vi inom ett par år ska vara över 1 300 åklagare och totalt över 2 100 medarbetare – en personalökning på nästan 20 procent sedan 2021. Detta ställer höga interna krav, inte minst i rekryteringsarbetet. Vi ska även säkerställa att alla nya medarbetare får en effektiv och ändamålsenlig utbildning med hög kvalitet. Därtill behöver vi säkerställa att vi, på kort och lång sikt, har relevant kompetens för att hantera ärendenas föränderlighet och ökande komplexitet. Parallellt fortsätter vi arbetet med att stärka myndigheten som attraktiv och modern arbetsgivare så att alla våra medarbetare trivs, utvecklas och känner stolthet över det vi gör och står för. Detta är särskilt viktigt för att långsiktigt behålla våra åklagare så att de får erfarenheten som krävs att ta sig an de mer komplexa utredningarna.

Vi behöver även utveckla våra arbetssätt och ytterligare stärka vår externa och interna samverkan. Tillsammans med polisen behöver vi gemensamt vidta åtgärder i syfte att åstadkomma mer resultat. Inom myndigheten ska vi inrätta områdesteam för att öka verkningsgraden mot grova brott och intensifiera arbetet med att förverka brottsvinster. Allt för att öka vår förmåga att bedriva effektiv brottsbekämpning.

En ytterligare resurskrävande insats är att effektivt omsätta all ny lagstiftning som har eller kommer att träda i kraft. Lagstiftningen är åklagarens främsta verktyg och här behövs bl.a. vägledning och utbildning.

Sedan i höstas är vi beredskapsmyndighet, vilket är ytterligare ett område som vi arbetar med. Det innebär bl.a. inrättande av en ny säkerhetsavdelning, kompetensutveckling och omfattande planeringsarbete.

De aviserade tillskotten till myndigheten bedöms helt nödvändiga för att nå vår ambition och bidra till att bryta brottsutvecklingen. Min förhoppning är att vi genom planerade satsningar ska utveckla vår samlade förmåga att tillsammans göra Sverige tryggare.

Petra Lundh

3 Utgångsläge

Åklagarmyndigheten ska utreda och lagföra brott samt återta brottsutbyte. Den grova brottsligheten i landet sticker idag ut i förhållande till hur det sett ut tidigare, samt i jämförelse med andra länder i vårt närområde. Detta gäller särskilt skjutvapenvåld och sprängningar i gängmiljö. Även inom andra brottsområden är utmaningarna stora. Vi har påbörjat och ska fortsätta arbetet med att höja vår förmåga för att effektivare utreda brott de kommande åren.

Vi befinner oss samtidigt i ett skärpt säkerhetsläge i omvärlden och Åklagarmyndigheten blev i oktober 2022 en beredskapsmyndighet.

Myndigheten har en strategisk kompetensförsörjning för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Det är ett långsiktigt arbete att utbilda åklagare att bli tillräckligt erfarna för att kunna hantera krävande och komplexa brottsutredningar. Utöver åklagare har myndigheten på senare tid satsat på en breddad kompetens med revisorer, analytiker, handläggare, kvalificerade handläggare och beredningsjurister i den operativa verksamheten, som alla bidrar till åklagaruppdraget.

Investeringarna i form av fler medarbetare medför kostnadsökningar för de kommande åren vilket behöver tas med i myndighetens planering för finansieringen på längre sikt.

Sedan myndighetens anslag började förstärkas för fyra år sedan har antalet anställda växt med närmare 30 procent, från 1 402 i december 2018 till 1 801 i januari 2023. Medarbetarna är de som ser till att vi kan genomföra vårt uppdrag. Vi är också rekordmånga anställda åklagare, 1 184, i januari 2023.

Ambitionen är att myndigheten ska fortsätta att växa, varför satsningarna på Åklagarmyndigheten föreslås fortsätta under kommande år. Beroende på samhällsutvecklingen bedömer vi att tillväxten planar ut 2025 eller 2026.

Den planerade tillväxten bedöms helt nödvändig samtidigt som det är en utmaning att rekrytera, tillsätta och utbilda många nya kvalificerade medarbetare. Åklagarmyndigheten har en strategi för sin utveckling och en planering för tillväxten som kommer att följas kontinuerligt.

Åklagarmyndighetens verksamhet fungerar väl utifrån förutsättningarna, men sett till helheten i landet behöver brottsbekämpningen förbättras. Resultaten för Åklagarmyndighetens verksamhet är i stor utsträckning beroende av andra brottsbekämpande myndigheters resurser och prioriteringar. Omfattande samverkan sker därför särskilt med Polismyndigheten.

För att kunna planera för och genomföra en god tillväxt krävs långsiktighet. Det är därför positivt att regeringen aviserat anslagsnivåerna för åren fram till och med 2025. De föreslagna nivåerna bedöms helt nödvändiga.

4 Förväntat inflöde m.m.

Åklagarmyndighetens resursbehov påverkas av ett flertal faktorer, vilka i varierande grad kan identifieras och mätas. Nedan redovisas ett antal centrala faktorer som har en påtaglig resurspåverkan för myndigheten.

En utgångspunkt vid bedömningen av inflödet till myndigheten är att de enskilda ärendena och brottsmisstankarna skiljer sig helt åt vad gäller resursåtgång och arbetsinsats. Kraven som ställs på myndigheten avgörs inte enbart av *antalet* ärenden eller brottsmisstankar. Det är nödvändigt att bedöma *vilka typer av brott* som inkommer till myndigheten för utredning och lagföring. Brott som mord, våldtäkt, brott i nära relation, grova narkotikabrott, sexuella övergrepp över internet etc. kräver stora delar av våra resurser. En ökning av behovet av åklagarinsatser i dessa typer av brott har en stark påverkan på behovet av total åklagarresurs och därmed vårt anslag över tid.

De senaste åren har de brott som kräver klart störst arbetsinsats inom Åklagarmyndigheten ökat. De senaste fem åren har inflödet ökat av antalet misstankar om *mord m.m.* (+27 procent), *våldtäkt* (+26 procent) och *vapenbrott* (+12 procent). Går vi tillbaka till 2015 är ökningen för mord m.m. 48 procent. Inflödet ligger på historiskt höga nivåer och kräver fortsatt omfattande insatser från oss, även om det skett en viss minskning totalt sett under 2021 och 2022. Trots att de särskilt resurskrävande brotten utgör en mindre del sett till det totala inflödet av brottsmisstankar, är det alltså dessa utredningar som påverkar oss mest. Den minskning vi kan se av de s.k. mängdbrotten bedöms idag inte påverka resursåtgången för oss i någon större utsträckning.

4.1 Ökat inflöde av resurskrävande brott fram till 2026

I mars 2023 presenteras den myndighetsgemensamma rapporten *Framtida verksamhetsvolymen i rättskedjan – bedömning avseende perioden 2023–2026*. Prognoserna görs med tillämpning av statistiska metoder och bygger på historiska data och antaganden om påverkan framåt i tiden. De ger en viktig vägledning för arbetet framöver. Där framgår också de svårigheter som är förknippade med att prognostisera myndigheternas resursbehov. Uppgifterna nedan bygger på den rapporten¹.

---

¹ Särskilt resurskrävande brott: Mord, allvarliga narkotikabrott, våldtäkt, grov misshandel, rån, vapenbrott.
Initialt volymstarka brott: Tillgreppsbrott, skadegörelsebrott, trafikbrott, bedrägerier och bidragsbrott.

- Prognosen för *särskilt resurskrävande brott* pekar på en ökning av inflödet till Åklagarmyndigheten med 8 procent till 2026.
- *Initialt volymstarka brott* förväntas fortsätta minska med 12 procent till 2026.
- *Övriga brott* förväntas ligga relativt stabilt framöver. I denna kategori återfinns många brott som också är resurskrävande för Åklagarmyndigheten såsom människohandel och internetrelaterade sexuella övergrepp.

4.2 Omfattande arbete med hemliga tvångsmedel

Ett ökat inflöde av komplicerade och resurskrävande brott innebär också en ökad hantering av hemliga tvångsmedel, vilket i sig kräver omfattande resurser. På några års sikt har det skett stora ökningarna av användningen av hemliga tvångsmedel. Mellan 2017 och 2021 ökade antalet tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation med 63 procent. Även hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning har ökat kraftigt. För hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation har det dock varit en minskning mellan 2020 och 2021, vilket kan förklaras bl.a. med att tillgången till de krypterade tjänsterna Encrochat, SkyECC och Anom tillfälligt minskat behovet. Det nya tvångsmedlet hemlig dataavläsning som infördes i april 2020 hade redan 2021 genererat närmare 700 tillstånd i domstol.

4.3 Mer brottsvinster kan återtas

Arbetet med den tillgångsriktade brottsbekämpningen utvecklas. Antalet ärenden med yrkanden om förverkande av vinning av brott och brottslig verksamhet har nästan fördubblats sedan 2017 (+90 procent). De kommande åren fokuseras särskilt på samverkan med andra myndigheter, inte minst med Polismyndigheten, och på ökade resurser och utvecklade arbetssätt för att effektivisera arbetet med att återta brottsvinster ytterligare.

Förutsatt att myndigheten kan fortsätta växa och utvecklas finns goda möjligheter att med stöd av ny lagstiftning, utökad kompetens och ökad samverkan kunna förbättra resultatet ytterligare under 2024–2026.

Övriga brott: Misshandel som inte är grov, brott mot frihet och frid, övriga narkotikabrott, övriga ekonomiska-, förmögenhets- och tillgreppsbrott, övriga sexualbrott, m.m.

4.4 Fler häktade med restriktioner under lång tid

Andelen häktade personer med långa häktningstider har fortsatt att öka. Det gäller särskilt den del av de häktade som har restriktioner. Häktningar med restriktioner över 180 dagar har tiodubblats sedan 2017. Samtidigt har det totala antalet personer som häktats inte förändrats i någon större utsträckning de senaste åren. Därtill har prövningen, för att få tillstånd att ålägga misstänkta restriktioner, skärpts. Detta sammantaget stödjer bilden av att utredningarna blivit mer komplexa och kräver fler utredningsåtgärder.

4.5 Domstolarnas förhandlingstid i brottmål

Under perioden 2017 till 2021 ökade det totala antalet förhandlingar och antalet förhandlingstimmar i tingsrätt årligen, med sammanlagt 20 procent under dessa fyra år. Långa rättegångar, med över 30 timmars förhandling, ökade särskilt mycket (+45 procent). Mellan 2021 och 2022 minskade dock både det totala antalet mål och timmar (-1 resp. -3 procent) och antalet förhandlingar över 30 timmar (-12 procent).

Antalet hovrättsförhandlingar har under samma period ökat kraftigt, med totalt 84 procent. Också i hovrätterna har antalet förhandlingar över 30 timmar ökat (20 procent), även om de kortare förhandlingarna ökat mest.

4.6 Ökat internationellt samarbete

Antalet registrerade ärenden om europeisk utredningsorder och begäran om rättslig hjälp har ökat de senaste åren, både in- och utgående (sammantaget +20–25 procent sedan 2018). Detta trots en viss minskning mellan 2021 och 2022.

Statistik från Eurojust visar en likartad utveckling av antalet inkomna ärenden vid den svenska desken. Det har varit påtagliga ökning under perioden 2018 till 2021 (+39 procent) men en minskning mellan 2021 och 2022. Antalet pågående ärenden har dock ökat kontinuerligt. Under 2022 har 774 ärenden pågått, en ökning med över 80 procent sedan 2018. Ärendena inom Operativa rådets insatser har också allt fler internationella inslag och kräver mycket samarbete med Eurojust.

5 En åklagares arbetsdag

Antalet skjutningar och sprängningar har under 2022 och början av 2023 nått synnerligen allvarliga nivåer. Åklagarmyndigheten har i tidigare budgetunderlag beskrivit att skjutningar med dödlig utgång i gängmiljö ofta kräver minst 1 000 arbetade åklagartimmar i de fall bevisläget är sådant att åklagaren kan väcka åtal samt att det inte är ovanligt att det läggs ned ca 500 arbetade åklagartimmar även i de ärenden där det p.g.a. bevisproblem inte väcks åtal. Beskrivningarna av hur mycket arbete ärendena genererar är fortfarande aktuella och relevanta.

Under 2022 utreddes en skjutning med dödlig utgång i Göteborg. Två män i 20-årsåldern kom att åtalas för mord och ytterligare tre personer åtalades för medhjälp till mord. Trots att de två män som åtalades för att ha utfört mordet greps inom en timme efter händelsen krävdes omfattande utredningsåtgärder med hemliga tvångsmedel, telefonanalyser, kriminaltekniska undersökningar, analysering av övervakningsfilm och ett stort antal förhör. Åklagaren uppskattar att förundersökningen genererade ca 600 timmars arbete under utredningstiden, samt ca 200 timmar för huvudförhandlingen i tingsrätten. I skrivande stund har någon förhandling i hovrätten ännu inte hållits.

Även utredningar med anledning av sprängdåd kräver omfattande arbete från åklagarsidan. Mycket noggranna kartläggningar och analyser av diverse slag är nödvändiga för att skapa robusta förundersökningar. Utredningarna kräver vanligtvis flera hundra arbetade åklagartimmar. Det finns även exempel på sådana ärenden där betydligt mer omfattande utredningar gjorts och större resurser krävts.

Under 2022 dömdes två män till fyra respektive sex års fängelse av hovrätten för en sprängning i anslutning till polishuset i Helsingborg 2017. Domen var resultatet av en omfattande insats från åklagare och polis. Från åklagarsidan arbetade utöver flera åklagare även en analytiker under lång tid med ärendet. När den nedlagda arbetstiden för hela insatsen summerades konstaterades det att åklagarsidan arbetat drygt 5 000 timmar med ärendet.

Under påsken 2022 drabbades Sverige av flera våldsamma protester runtom i landet med scener som aldrig tidigare utspelat sig i Sverige, där poliser drabbades av omfattande våld och där polisbilar brändes och kapades. Ett omfattande utredningsarbete har lagts på att utreda händelserna och ett stort antal personer har dömts till långa fängelsestraff. I de orter som drabbades hårdast har en eller flera åklagare uteslutande arbetat med utredningar kopplade till händelserna sedan påsken 2022 och bedöms behöva fortsätta arbetet under hela eller större delen av 2023.

Den 1 juli 2021 infördes barnfridsbrottet i svensk rätt som gör det straffbart att låta ett barn bevittna vissa uppräknade brott i 3, 4, 6 och 12 kap. brottsbalken. En vanligt förekommande situation då åtal för barnfridsbrott sker är när brott mellan vuxna i parrelation skett i hemmet i närheten av barn. Med vilken omfattning ett barnfridsbrott behöver utredas varierar stort. Många av de utredningsåtgärder som vidtas enbart med anledning av misstanke om barnfridsbrott vid utredningar om brott i parrelation bedöms ofta förlänga åklagarens arbete med omkring 20 procent.

Under 2022 åtalades en man i västra Sverige för två fall av misshandel och ett fall av ofredande. Vid det senaste brottstillfället hade gärningsmannen kastat en mobiltelefon på målsägaren, vilket bevittnades av parets två gemensamma barn som var 11 och 13 år gamla. Mannen kom att frihetsberövas under utredningen och dömdes till fängelse i sex månader. Ärendet, som får betecknas som ett relativt enkelt ärende av denna brottstyp, genererade ca 40 timmars arbete för åklagaren och av dessa var ca 10 timmar hänförliga direkt till misstankarna om barnfridsbrott.

6 Tillkommande uppgifter

Åklagarmyndigheten har löpande fått tillkommande uppgifter och ansvar genom ny lagstiftning som utökar det straffbara området och ger nya straffprocessuella verktyg. För att omhänderta detta tas åklagarresurser i anspråk men även utökat administrativt stöd krävs.

Den utökade resursåtgången på grund av författningsändringar består i huvudsak av tre olika delar;

- ett förändrat inflöde av ärenden eller arbetsuppgifter, t.ex. vid utvidgad kriminalisering,
- ökade krav på särskild hantering i ärenden, t.ex. kring hemliga tvångsmedel, underrättelser eller samverkan, och
- krav på interna utbildningsinsatser och framtagande av metodstöd m.m. samt it-utveckling.

Åklagarmyndigheten har för 2023 tilldelats och för kommande år aviserats ökade anslag för att just ta omhand ny lagstiftning. Vi bedömer i dag att aviserade medel är tillräckliga för att effektivt kunna ta hand om de författningsändringar som beslutats eller nyligen trätt i kraft.

Vad gäller andra aviserade författningsändringar är det svårare att göra en långsiktig bedömning av resursbehoven. Därför behöver bedömningen av resursbehoven för Åklagarmyndigheten tas upp i samband med beredningen av de förslagens närmare utformning.

6.1 Den europeiska åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten har i sitt remissvar instämt i utredningens bedömning att Sveriges anslutning till det fördjupade samarbetet om den europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) kan förväntas medföra kostnadsökningar för myndigheten. Den kostnadsökningen är för närvarande svår att uppskatta. Mot den bakgrunden omfattas de möjliga kostnadsökningarna för Eppo inte av detta budgetunderlag.

6.2 Totalförsvaret

Åklagarmyndigheten har som beredskapsmyndighet påbörjat ett arbete med att förstärka säkerhetsarbetet. Åtgärderna syftar till att stärka förmågan att lösa vårt uppdrag i händelse av kris eller höjd beredskap.

Åklagarmyndigheten behöver säkerställa att det finns erforderliga ledningsplatser, fysiskt skydd, system för säker kommunikation, tekniska stödsystem och utrustning som exempelvis Rakel och signalskydd för att kunna bedriva samverkan och ledning. Det inkluderar även lokaler anpassade

för att avhandla säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och avser konkreta åtgärder för att säkerställa samverkan och ledning på utvalda platser.

Åklagarmyndigheten ska upprätta och bemanna en krigsorganisation och säkerställa att planer och rutiner för denna övas. Personal samt kunskapshöjande insatser behöver tillföras för att skapa redundans och öka vår förmåga inom hela säkerhetsområdet. Myndigheten bedöms få visst produktionsbortfall i samband med utbildning och övning av personalen.

Arbetet med totalförsvaret sker i nära samverkan med övriga myndigheter i sektorn för ordning och säkerhet, särskilt Domstolsverket, Kriminalvården och Polismyndigheten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ser behov av en nationell inriktning för ett NATO-anpassat säkerhetsskydd i syfte att undvika särlösningar. Innan en sådan inriktning finns är det svårt att bedöma vilka kostnader som ett NATO-medlemskap kan innebära utöver de redan föreslagna satsningarna för år 2023–2026. Åklagarmyndigheten fortsätter att bevaka utvecklingen på området.

Utifrån nu kända utgångspunkter uppskattas kostnaderna för Åklagarmyndighetens beredskapsarbete uppgå till omkring 10 miljoner kronor per år under perioden 2024–26, sammanlagt omkring 30 miljoner kronor.

6.3 It och säkerhet

För att fortsätta effektivisera verksamheten och öka Åklagarmyndighetens förmåga att lagföra brott krävs ytterligare digitalisering. Myndigheten har flera egna it-system som måste skyddas mot potentiella sårbarheter och antalet medarbetare som kan utveckla dessa system behöver utökas. EU-projektet e-Evidence har bidragit till en ökad resursbelastning på myndigheten och det finns en risk för att projektets kostnader blir större än väntat.

Myndighetens primära verksamhetssystem Cåbra är nödvändigt för den operativa verksamheten och ska uppdateras för att förbättra systemets funktionalitet och möjliggöra effektivare arbetsätt. Digital hantering av beslag är ett angeläget utvecklingsbehov som kräver särskilda satsningar. Hantering av stora mängder information i form av bild, ljud och video är en viktig del av dagens brottsutredningar och för att möjliggöra en digital hantering av dessa data krävs stora investeringar och utvecklingsarbeten. Åklagarrevisorerna och analytikerna, som är relativt nya yrkeskategorier inom myndigheten, behöver en separat it-miljö med specialverktyg för att t.ex. effektivt utreda brottsvinster.

Cybersäkerhet och informationssäkerhet är viktiga områden för Åklagarmyndigheten och det har under flera år bedrivits ett arbete för att förbättra informationssäkerheten. För att fortsätta stärka förmågan inom

cybersäkerhetsområdet krävs en långsiktig finansiering, inklusive behoven inom ramen för civilförvarsarbetet.

7 Förstärkt kärnverksamhet och kompetens

7.1 Strategi för utveckling och plan för tillväxt

Vår strategiska agenda ger riktning och ramar för Åklagarmyndighetens verksamhet, styrning och fortsatta utveckling. Den beskriver vad vi gör och hur vi hållbart och långsiktigt ska säkerställa vår förmåga att bidra till att uppfylla de kriminalpolitiska målen – att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället.

I de strategiska målen ingår bl.a. att utveckla förmågan att utreda och lagföra brott och återta brottsvinster och möta förväntningarna från medborgarna. Myndigheten vill att det ska vara känt att det bakom varje anhållen, häktad eller dömd person står en åklagare. En central förutsättning för att lyckas väl med myndighetens uppdrag är också att våra medarbetare trivs, kan utvecklas och har rätt förutsättningar för att utföra vårt viktiga samhällsuppdrag.

Planen för tillväxten är att vi år 2025 ska vara över 1 300 åklagare och totalt över 2 100 medarbetare. Det innebär en personalökning med omkring 20 procent sedan 2021.

7.2 Kompetensförsörjning

Genom att utveckla karriärmöjligheterna, bredda kompetenserna och bli fler kommer vi att kunna genomföra vårt uppdrag än mer effektivt.

Personalkostnaden utgör den klart största delen av myndighetens kostnader (ca 80 procent).

Under de kommande åren planeras det för en successiv tillväxt. Tillväxten bör ske i ett så jämnt tempo som möjligt under längre tid då både rekryteringsbasen av färdigutbildade notarier samt kapaciteten att introducera och utbilda nya åklagare är begränsad. För att säkerställa en effektiv rekrytering planeras och följs tillväxten noggrant av myndighetsledningen och justeras om behov uppstår.

Den tillväxt som sker medför helårskostnader allteftersom personer tillträder. Utöver kommande helårskostnader för nya medarbetare bedöms kostnaderna framåt öka allteftersom de aspiranter som nu rekryteras går vidare till att bli kammaråklagare och därmed når en högre kollektivavtalsenlig lönenivå, vilket gör att aviserade medel bedöms användas fullt ut trots ett eventuellt överskott i början av perioden 2024–2026.

I det här sammanhanget är det värt att lyfta fram vikten av att tillräckligt många notaries utbildas för att tillgodose bl.a. Sveriges Domstolars och Åklagarmyndighetens rekryteringsbehov. I dagsläget finns det omkring 900 notaries under utbildning, vilket är ett antal som sannolikt skulle behöva öka för att möta nuvarande och framtida behov. Samtliga myndigheter i rättskedjan lyfter också kompetensförsörjningen som en utmaning internt.

Vid omfattande rekrytering och personaltillväxt finns generellt sett risk för att personalomsättningen ökar. Åklagarmyndigheten lägger stor vikt vid att minimera den risken. Sedan flera år arbetar myndigheten med att skapa rätt förutsättningar, inklusive konkurrenskraftiga anställningsvillkor, för att kunna behålla och utveckla medarbetarna. Nedan följer ett antal viktiga vidtagna och planerade åtgärder.

7.2.1 Statsåklagare – det tredje karriärsteget

De senaste årens snabba utveckling av den grova brottsligheten har skapat ett behov av att förstärka Åklagarmyndighetens förmåga att uthålligt leda utredningarna i de mest komplicerade och omfattande ärendena om grov brottslighet. De kommande åren ska därför minst 25 uppdrag som statsåklagare tillsättas. Statsåklagare kommer finnas på samtliga åklagarområden och på Nationella åklagaravdelningen.

7.2.2 Beredningsjurister

För att effektivisera verksamheten har beredningsjurister de senaste åren anställts i större utsträckning och denna tillväxt kommer att fortsätta. Beredningsjuristerna avlastar och stöttar åklagarna i utredningsarbetet och vid huvudförhandlingarna. Satsningen på beredningsjurister är dessutom en mycket effektiv åtgärd för att synliggöra åklagaryrket för yngre jurister. Beredningsjurister rekryteras bland nyexaminerade jurister och är ofta ett första arbete innan tingstjänstgöring.

7.2.3 Åklagarrevisorer

Antalet åklagarrevisorer utökas med målet att vara minst 30 innan 2025. Utökningen av revisorer tillför ytterligare kompetens och kapacitet för att omhänderta de mer komplicerade ärendena och för att öka förmågan att återta brottsvinster.

7.2.4 Analytiker

Analytiker kommer att tillföras den operativa verksamheten i ökad omfattning. Analytiker ska finnas som en resurs för att bistå åklagarna i de mest komplicerade och omfattande förundersökningarna.

7.2.5 Administrativ karriär

Den administrativa personalen i den operativa verksamheten utökas i relation till ökningen av antalet åklagare för att även fortsatt kunna ge ett effektivt stöd. Under 2022 genomfördes en förändring av anställningarna för den administrativa personalen med två huvudsakliga befattningar; handläggare och kvalificerade handläggare/internationella handläggare. Reformen syftar till att tydliggöra ansvar men även att införa ett karriärsteg för den administrativa personalen.

7.2.6 Effektivare ledning och styrning

I takt med att personalen ökar i den operativa verksamheten kommer antalet chefer att behöva öka något. Samtidigt behöver ledning och styrning i den operativa verksamheten effektiviseras.

Ett omfattande program för chefsutveckling och chefsförsörjning i den operativa verksamheten har påbörjats och planeras att fortsätta under 2024–2026. Exempelvis har en ny obligatorisk chefsutbildning och ett särskilt chefsförsörjningsprogram inrättats.

De administrativa chefsbefattningarna i den operativa verksamheten har justerats för att tydliggöra och renodla rollen. Syftet är att effektivisera ledning och styrning och frigöra tid för verksamhetsutveckling.

Uppdrag som teamledare för åklagare avlastar kammarledningarna och ger en första möjlighet till ledarskapsuppgifter. Införandet av teamledare har mottagits positivt. Funktionen ska följas upp och fortsatt utvecklas under 2024–2026.

7.2.7 Utbildning

Grundutbildningarna för såväl åklagare som handläggare har gjorts om i grunden för att bli bättre och mer moderna. Det finns nu bra förutsättningar för att utbilda den växande skaran av nya anställda. Utöver utbildningen krävs introduktion och handledning på kamrarna. Detta ställer stora krav på de mer erfarna medarbetarna som behöver ägna en inte obetydlig del av sin arbetstid till handledning. Åklagarmyndigheten utbildar åklagare för hela åklagarväsendet, dvs. även för Ekobrottsmyndighetens behov. En förstärkning av åklagare vid Ekobrottsmyndigheten har därför påverkan på Åklagarmyndighetens kompetensförsörjning.

7.3 Utveckling av den operativa förmågan

En del av myndighetens resurser används till särskilda satsningar och utvecklingsarbeten för att öka vår förmåga. Vi vill särskilt framhålla följande.

- Åklagarmyndigheten bedriver verksamhet dygnet runt. För närvarande pågår det ett stort projekt för att se över jourverksamheten. Detta i syfte att se till att verksamheten svarar upp mot högt ställda krav på

effektivitet, rättssäkerhet och medarbetarnas arbetsmiljö.

- Ett arbete pågår i syfte att öka slagkraften och uthålligheten mot grova brott i hela landet. Införande av team, bestående av olika yrkeskategorier, för hantering av grova brott inom varje åklagarområde planeras i närtid.
- Det pågår flera utvecklingsarbeten för att kunna återta brottsvinster i allt större utsträckning.
- Myndigheten utvecklar metoder för att effektivare utreda och lagföra sexualbrott och brott i parrelation. Detta bidrar också till jämställdhetsmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Regeringen och riksdagen har beslutat om omfattande satsningar på Åklagarmyndigheten. Myndighetens anslag ska användas ändamålsenligt, effektivt och leda till önskad effekt. Åklagarmyndigheten bedriver ett aktivt arbete för att säkerställa en effektiv resursfördelning inom myndigheten. Uppföljningen av användningen av tilldelade medel är därför helt central för att kunna nå uppsatta mål. Vi har höga ambitioner på området och utvecklar kontinuerligt arbetet med att nära följa upp resultat, verksamhet och budget.

8 Kostnadseffektivisering

Myndigheten bedriver ett kontinuerligt arbete för att skapa effektiva lösningar inom bl.a. rekrytering, lokalanvändning och utbildning. Flera förändringar vid myndigheten medför kostnadseffektiviseringar. Vi vill särskilt framhålla följande.

- Grundutbildningen för åklagare har gjorts om i sin helhet och även om fokus har varit att skapa en bättre och modernare utbildning så medför förändringarna på sikt en kostnadsminskning med över 8 miljoner kronor per år.
- Under 2023 skapas större utbildningslokaler på myndighetens huvudkontor vilket förväntas, utöver andra positiva effekter, leda till ytterligare besparingar kommande år genom minskade kostnader för externa konferenslokaler.
- För att verksamheten ska bli mindre sårbar, och möjligheterna större att hjälpas åt inom hela myndigheten, planeras enhetliga administrativa rutiner att införas.
- Nya former för myndighetens interna styrning och kontroll tas fram i syfte att förstärka möjligheterna att tidigt identifiera risker för händelser som kan påverka verksamheten negativt.
- Uppföljningen av verksamheten har utvecklats bl.a. i syfte att fördela tilldelade medel inom myndigheten så effektivt som möjligt.
- Effektivisering av verksamheten genom att operativa arbetsuppgifter utförs av rätt personalkategori. Exempelvis kan beredningsjurister användas för vissa uppgifter som tidigare utfördes av relativt kostsamma åklagarresurser.
- Med stöd av en lokalpolicy och lokalförsörjningsplan bedrivs ett arbete för att skapa moderna, funktionella och bra lokaler för alla medarbetare.

9 Konsekvenserna vid annan finansiering

Med lägre anslagsnivåer än vad som föreslås kommer myndigheten inte ha möjlighet att fortsätta utvecklas som planerat, särskilt vad gäller satsningen på fler åklagare och andra medarbetare. Därmed riskeras också den långsiktiga satsning som hittills gjorts på Åklagarmyndigheten. Som beskrivits i flera sammanhang kräver kompetensförsörjningen satsningar över flera år. Det får negativa effekter för brottsbekämpningen på kort sikt och bedöms få mycket negativa effekter på lång sikt med färre erfarna åklagare.

Tidigare år, fram till omkring 2019, har kompetensförsörjningen varit otillräcklig. Upphämtningen av det ackumulerade behovet pågår alltjämt eftersom de som anställdes de senaste åren ännu inte hunnit få den erfarenhet som behövs.

Med lägre nivåer kan verksamheten behöva krympa och personalkostnaden minska för att över tid kunna rymma kostnaderna inom föreslagna ramar.

Utrymmet för att genom omprioriteringar kunna upprätthålla en tillräcklig förmåga är starkt begränsad. En hög kvalitet i åklagares beslut är avgörande för rättssäkerheten och vi får aldrig effektivisera så långt att rättssäkerheten åsidosätts.

Utan möjlighet att långsiktigt bygga upp kompetensen och utöka antalet åklagare och andra medarbetare finns stora risker för en försämrad arbetsmiljö. Det kan leda till att fler åklagare lämnar myndigheten och försvåra för framtida rekryteringar. Hög personalomsättning påverkar i sig arbetsbördan för medarbetarna och minskar effektiviteten. Personalomsättningen och arbetsbelastningen leder även till sämre kvalitet. En åklagare som slutar ersätts oftast med en aspirant som under flera år behöver erfarna medarbetare för stöd och utbildning.

Även säkerhetsarbetet riskerar att påverkas negativt med t.ex. minskade möjligheter till dubblering av åklagare där så behövs.

Arbetet med att återföra brottsvinster påverkas negativt om satsningen på det området behöver avbrytas.

Otillräckliga anslag medför att it-verksamheten behöver anpassas därefter, vilket har negativ påverkan på verksamheten i sin helhet. Det kan i sin tur leda till resurskrävande behov av en senare återuppbyggnad under flera år samt negativa effekter hos andra myndigheter som ingår i Rådet för Rättsväsendets digitalisering.

Sammantaget finns en tydlig risk för att otillräckliga anslag leder till en negativ spiral som kräver stora resurser och lång tid att återhämta sig från. Även tillfälliga neddragningar av verksamheten får kännbara negativa effekter

i personalstrukturen efter några år, särskilt i form av alltför få erfarna åklagare. Denna utveckling riskerar minska samhällets samlade förmåga att bekämpa brott.

9.1 Högre anslag

Åklagarmyndigheten bedömer att det finns viss, men begränsad, kapacitet att effektivt omsätta ytterligare höjda anslag utöver vad som föreslås i detta budgetunderlag. Det är viktigt att ytterligare satsningar är långsiktiga och sker med jämn kontinuitet. Tillfälliga medel medger inte samma effekt för kärnverksamheten.

Ytterligare satsningar omsätts i en fortsatt tillväxt och utveckling av verksamheten. Det bedöms få till effekt att tiderna för att hantera ärendena kortas ned, att fler brott kan klaras upp och att en högre andel av de misstänkta döms. Exempelvis kan snabbare framtagande av nya it-stöd tillsammans med ökade kvalificerade personalresurser tydligt förbättra förmågan att återta brottsvinster.

10 Finansiering

10.1 Det nuvarande finansiella läget

Anslaget för 2023 uppgår till 2 303 miljoner kronor. Myndigheten har fört över 62 miljoner kronor från 2022. Sammantaget bedöms det ge tillräckliga finansiella förutsättningar för att under 2023 ge möjlighet till en fortsatt tillväxt.

Finansiering (tkr)	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
Anslag					
Utgiftsområde 4, anslag 1:3 Åklagarmyndigheten	2 006 751	2 306 858	2 561 638	2 676 912	2 727 631
Utgiftsområde 7, anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap. 44	6 033	9 785	9 500	9 500	9 500
Avgiftsinkomster som disponeras	33 640	35 000	35 000	35 000	35 000
Övriga inkomster som disponeras	3 560	5 000	5 000	5 000	5 000
Summa intäkter	2 049 984	2 356 643	2 611 138	2 726 412	2 777 131

10.2 Anslagsbehov

De aviserade medlen möjliggör en långsiktig och hållbar utökning av personalstyrkan vilket ger förutsättningar för myndigheten att fortsätta växa och leverera det resultat som förväntas. Den nya strukturen för samhällets krisberedskap och civilt försvar innebär tillkommande uppgifter för Åklagarmyndigheten i sin nya roll som beredskapsmyndighet. Uppgifter om behovet av ökade medel har lämnats till MSB. Dessa ökade medel uppskattas omfatta omkring 10 miljoner kronor per år under perioden 2024–2026, vilket blir sammanlagt omkring 30 miljoner kronor under perioden.

10.3 Anslagsbehov för anslag 1:1 Biståndsverksamhet

Åklagarmyndigheten har ett anslag för internationell civil krishantering inom anslag 1:1 för biståndsverksamheten. Med den ökning av anslaget som myndigheten tidigare erhållit ges ökade förutsättningar att möta den ambitionsnivå som finns om internationell civil krishantering inom Sverige, EU och FN. Storleken på den del av anslaget som avser förvaltningskostnader behöver, som tidigare rapporterats, fortfarande ökas för att myndigheten ska kunna arbeta långsiktigt. I realiteten har arbetet med internationell civil krishantering inom myndigheten under de senaste åren finansierats av det ordinarie förvaltningsanslaget. Det förutses inga större förändringar i myndighetens behov under åren 2024–2026.

10.4 Investeringar i anläggningstillgångar

För perioden planeras fortlöpande nyinvesteringar i möbler och kontorsutrustning i samband med lokalanpassningar, byte av lokaler samt viss utökning av lokalerna till följd av den växande bemanningen. Förstärkning av lokalsäkerheten genomförs fortsatt. Åklagarmyndighets roll som beredskapsmyndighet innebär att ytterligare investeringar behöver genomföras under kommande år. Investeringsbeloppen i nedanstående tabell inkluderar även löpande återanskaffningar. I tabellerna nedan anges Åklagarmyndighetens totala investeringsbehov i anläggningstillgångar. Planerade investeringar, inklusive planerad finansiering, rapporteras även via informationssystemet Hermes.

	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamhetsinvesteringar (tkr)	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Datasystem, rättigheter m.m.	1 581	3 700	3 000	3 000	3 000
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	22 423	32 500	71 500	35 500	46 600
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	5 531	37 600	28 500	27 800	26 000
Summa verksamhetsinvesteringar	29 535	73 800	103 000	66 300	75 600
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	29 535	73 800	103 000	66 300	75 600
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Summa finansiering	29 535	73 800	103 000	66 300	75 600

10.5 Låneram

Åklagarmyndigheten föreslår att låneramen lämnas oförändrad för budgetåret 2024. Till budgetåret 2025 planeras ökade investeringar främst av utrustning. Det finns dock osäkerheter kring omfattningen och när i tiden investeringar kan genomföras. Eventuellt kan en ytterligare höjd låneram bli nödvändig. Låneramen föreslås för budgetåret 2024 uppgå till 190 miljoner kronor, för 2025 till 190 miljoner kronor och för 2026 till 190 miljoner kronor.

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr)	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	128 950	112 181	133 868	180 980	181 738
Nyupplåning	30 318	73 800	103 000	66 300	75 600
Amorteringar	47 087	52 113	55 888	65 542	72 308
UB lån i Riksgäldskontoret	112 181	133 868	180 980	181 738	185 030
Beslutad/föreslagen låneram	190 000	190 000	190 000	190 000	190 000
Ränteutgifter	921	1 500	1 800	1 800	1 800
Summa amorteringar och ränteutgifter	48 008	53 613	57 688	67 342	74 108
Finansiering av räntor och avskrivningar					
0401003 001 Åklagarmyndigheten	48 008	53 613	57 688	67 342	74 108
Övrig finansiering	0	0	0	0	0
Summa finansiering	48 008	53 613	57 688	67 342	74 108

10.6 Anslagssparande

Åklagarmyndigheten föreslår att myndigheten får behålla 3 procent av anslaget. Myndighetens ambition är att nyttja anslaget fullt ut respektive år, men genomförandet av den planerade tillväxten innefattar vissa osäkerheter om när kostnader faller ut under perioden.

10.7 Räntekontokredit

Räntekontokrediterna föreslås för budgetåren 2024–2026 vara 5 procent av anslaget.

10.8 Anslagskredit

Anslagskrediterna föreslås för budgetåren 2024–2026 vara 3 procent av anslaget.

Lagstiftningsfrågor

Lagstiftningsfrågor som uppstår hanteras löpande i särskild ordning gentemot Regeringskansliet och ingår inte i budgetunderlaget.